

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben bérles ho/dva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Félmilliárdos ráadás. Ennyi és nem kevesebb, sőt több. A magyar államvasútnak szüksége van kilenc millió korona értékű vasuti kocsiakra. Erre kér a pénzügyminiszter megfelelő hiteletet s ezzel kapcsolatosan, csak úgy mellékesen, ráadásul, még ötszázötven milliócskát. A félmilliárdban benne van a koalíciós kormány némely törvényes kötelezettségének a teljesítése, de benne van egy keserű, ellenben annál drágább pirula is: az annexió költsége. Csaknem százmillióba került Magyarországnak az a kis cég változás, hogy Bosznia és Hercegovina most már nem okkupált, hanem annektált tartományok. A Wekerle-kormány csak oly föltétel alatt volt hajlandó ezzel a százmillióval az országgyűlés elé állni, hogy a magyar állam jogai Boszniába megfelelően érvényesíthetők; a Héderváry-kormány sokkal egyszerűbben oldja meg a kérdést: nem a magyar állam ősi jogaihoz, hanem csak 1600 államvasuti teherkocsihoz csapja az annexió költségeket. Nem biztosít semmit a magyar korona ősi jogából, de biztosít 1600 teherkocsit. Legyünk boldogok vele.

Ha a ráadások ekkorák, mi lesz, mikor majd az igazi költségvetés összeállítására kerül a sor?

Mit ugrált Zsilinszky?

Séta közben történt, valamelyik sétatérén. A közönség nyugodtan járkált fel és alá, egy bozontos haju ur pedig a padon ülve mélázott. Senki sem törődött vele, senki sem vette észre. A fák levelei suttogtak, a sétáló párok is suttogtak s a jó öreg nap mosolyogva nézett alá békés képre. Egyszerre a bozontos fürtök alatt mélázó ur felugrik, vadul körül néz s elkezd torkaszakadtából ordítani:
 — Vészt hirdetek! Az ellenség a kapuknál! Testvérek, polgártársak, fel, csatára! Kibontom véres lobogómat, megsuhogtatom vérbe mártott kardomat... kibontom... megsuhogtatom...

Egyszerre csodálkozva állott meg mindenki. Hol az ellenség? Hol a zászló, hol a kard és hol a csata? A gyengébb idegzetűek megrettentek, a többség kacagott, néhányan rendőrt emlegettek s a sétatér csendes békéjét veszedelem fenyegette, mikor szerencsére valaki megtalálta a megoldás módját.

Sürgős segítségért telefonált a mentőknek.

Hát Zsilinszkyt mi lelte egyszeriben? Mit ugrál Zsilinszky?

Nagyon jól tudja mindenki, hogy az öreg ur háborgóinak semmi alapja sincs. Ülhetne a mandátumán és mélázhatna békésen tovább. A Boromeus-enciklika ügye réges-régen elintéztetett, higgadtan, okosan, természetesen Zsilinszky nélkül. Az egész világ, még a protestáns Németország is napirendre tért fölötte. Juihat-e eszébe ilyen előzmények mellett józan embernek, hogy patáliát csapjon a Boromeus-enciklika miatt azon a címen, hogy azt az enciklikát a kaloccai érsek a papjaihoz intézett körlevélben közzétette még akkor, amikor egyáltalán szó sem volt az enciklika körül mesterségesen felpiszkált idegességről?

Sem okos, sem jóindulatu ember ilyesmire nem vállalkozhatott. Vannak a protestánsoknak okos vezérei, vannak jóindulatu vezérei. Egyik sem látott semmi sérelmet az esetben. Hiszen amit az enciklika némely reformátorokról igen enyhe szavakban mond, azt sokkal keményebben megmondta nem egy reformátor-társáról maga Luther.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A moziban.

— Jean Cordelier. —

Szélvészfényként rontott be Marguéríte Rocher barátjánőjéhez, Seannehoz, s a nyakába ugrott.

— Talán megjött a vőlegényed Amerikából? — kérdezte Seanne.

— A hajón van, utban hazafelé — felel Marguéríte. — Tegnap jött le a szerződése a Manhattan-cirkusszal, a hol bicikli-művész volt. Jó Istenkém, csak ezentul se történjék semmi baj, csak hajótörést ne szenvedjen valahogy!

Gépi sen az ablakhoz ment és kinézett, mint mindenki, a ki várakozik. Páris szemlélésében aztán lassankint elmúlt a félelme. Békésen sorakoztak egymás melé az utcák és a háztetők tengerén szellő sem mozgatta a szélkakasokat. E nyugodt ég alatt, honnét egy csillag sem hiányzott, a leghűlyébb tengerész is tudhatta, minő utja lesz.

— Hoppl — kiáltott Marguéríte és lebozsátotta a függönyt. — Vedd fel kalapodat. Ne ezt... az ujat! Magammal vislek. Színházba megyünk. Hogy melyikbe... magam sem

tudom... Megkérdezzük egy rendőrt, meg aztán annyi színlapot, műsört osztogatnak. Na hallod, csak nem maradsz ebben a ruhában? ... Ki az ördög látott zöld ruhához kék kalapot?

*

Páris utcái tiszták lennének, mint egy hollandiai tanya, ha mindenki elfogadná és oly gondnal őrizné meg az ányujtott színlapokat, reklám-cédulákat, mint Marguéríte. Jóllehet egyik sem adott felvilágosítást a kérdéses tárgyban. Az első, dacára az idő előrehaladott voltának, barátságosan hívta meg őket, hogy a Sárka csillaghoz címzett szálloda polgári éttermében vacsorázzanak. A másik azt hirdette, hogy Tardivet ur a Sorbonne termében előadást tart a zatógék népének erkölcséről és szokásairól. Kevésen mult, hogy a hölgyek nem mentek oda, nagyon csábította őket az ingyenes bemenet. De a sarkon az Odéon vendéglője mellett egy magas kalapos ur és egy óriási hirdetés kötötte le figyelmüket. Az ur földig hajlongva köszöntötte őket, élénken gesztikulálva, az ajtó felett ragyogó »mozi« szóra mutatott, bőbeszédűen biztosítva a hölgyeket, hogy teljesen új műsor felett rendelkezik.

Ez hatott, noha még a régít sem látták.

— Már megkezdődött az előadás? — kérdezték.

— Megkezdődött, de minden percben újra kezdődik, mint a fiatalság szerelme — elméskedett a nagykalapos ur. — Önök mulatni fognak, kacagni, könnyezni és zokogni és mindezt egy rövid óra leforgása alatt.

Annyira vitte a szeretetreméltóságot, hogy maga ment a pénztárhoz velük és a legjobb helyeket választotta ki számukra.

Mikor beléptek, a zenekar épp a Marseillais-t játszott. Utána egy kőműves története következett, a ki sztrájk idején dolgozni mert. E vakmerőség a rendőrség, pár század katona ság, Franciaország legmagasabb hatóságainak folytonos jelenlétét követelte meg. Ezután a zenekar az orosz himnuszt játszotta.

A sztrájk-törő jelenetet a looping the loop követte. Egyetlen, magas, négyemeletes háztól szegélyezett talajon csak úgy imbolygott az óriási küllőtlen fakerék. Túrelmetlen néptömeg vette körül a ringet, melynek közepén, a földön ülve, a két versenybíró sakkozott békésen. Látni lehetett az első tekintetre, hogy a történet színhelye Amerika. Női rendőrök lökdösték durván a kíváncsiakat, széken álló apró gyerekek vették fel a fogadásokat, s nagy tollbokrétás rézbőrűek árulták a frissítőket. A zenekar Sámson és Delilát játszotta cake-walk ütemben.

A kép közönségének arculatán hirtelen

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

31

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

Talán Luther Márton ellen is lesz szives Zsilinszky Mihály interpellálni?

Zoványi Jenő pedig sokkal leplezetlenebbül megmondott némely igazságokat Kálvin Jánosról. Mikor fog Zsilinszky interpellálni azon a címen, hogy Zoványi igazmondásáért lekergették a kathedrájáról?

Minden okos protestáns tudja, hogy a főpásztori körlevelek az illető egyházmegye legbelsőbb ügyeihez tartoznak, a melyekhez idegeneknek semmi köze. Azt teszi közzé azokban az érsek vagy a püspök, amit jónak lát s mivel a cenzura Magyarországon 1848-ban örök időkre eltöröltetett, a főpásztori körlevelek tartalmához semmiféle cenzornak, nevezék bár miniszterelnököknek vagy igazságügyminiszternek, semmi köze sincs. Okos protestáns nem szól tehát a kalocsai egyházmegye kizárólagos belügyébe. De jóindulatu protestáns egyáltalán nem piszkál fel olyan ügyet, kivált a katolikus többségű Magyarországon, amelyet a szentszék általános megnyugvásra, bölcs mérséklettel és tapintattal el tudott intézni a közvetlenebbül érdekelt protestáns Németországgal.

Mit ugrál hát ezek után az a jó öreg Zsilinszky?

De még csak nem is ugrál szegény. Zugott két napon át, mint az éji bogár, aztán nekiment a falnak, nagyot koppant és elhallgatott. De még csak nem is ő koppant, nem is ő hallgatott el. Utolsó percben meghátrált az előre kitrombitált interpellálás elől és Thuróczy Vilmost ugratta be maga helyett.

Thuróczy — van-e sok ember, aki e nevet ismeri? — vállalta azt a szerepet, mely a végén már Zsilinszkynek sem kellett. Katolikus ember, ama bizonyos »jó katolikusok« közül, akik

mindig készek vallásukon útni, kijelentvén, hogy ők azért jó katolikusok, csak hogy türelmesek. Türelmesek, mint például — de ne keressünk példát Thuróczy ur, Zsilinszky strómannja, interpellált. De mikor a döntésre került a sor, mindenki érezte, hogy az egész felfújt komédia csak üres zajongás. A miniszterelnök igen röviden, tapintatosan felelt s válaszát — mely egyáltalán nem volt visszhangja a Zsilinszkyék esztelen trombitálásának — sietett mindenki tudomásul venni. Örült minden jóízű ember, hogy ezen a komédián is túl vagyunk. A szerepe végén Thuróczy talán maga örült neki, hogy vége.

A nagy garral felfújt műserelemből, müdühből mi lett? Semmi. Eloszlott, mint a buborék s maradt, mint volt, a puszta lég és benne Zsilinszky és Thuróczy. Ezek ugyan jól egymásra találtak.

Nem megtalálhatták volna egymást kevesebb zajjal is?

S a végén, mikor a komédia finitá és a komédiások elvonulnak, megint csak azt kérdezi az ország, hogy voltaképpen miért is ugrált hát annyit Zsilinszky?

*

Az ugrai választás. A Tisza István lemondása folytán megüresedett ugrai mandátum betöltése iránt tegnap intézkedett a központi választmány. A választmány határozata értelmében Ugrán 27-én lesz a választás. Választási elnök *Keszthelyi* Zoltán megyei főjegyző lesz. A második szavazatszedő küldöttség elnöke *Schwarca* Ferenc, helyettes elnök: *Scholtz* Gábor és *Sternthal* Arthur lesznek. A jegyzői teendőkket *Nagy* Imre és *Katona* Imre tagokat bízta meg a választmány.

izgatottság látszott, a mely az élő nézőkre is átragadt. A biciklista jelent meg a porondon. Marguéríte szíve összeszorult. Felismerte Jacques-ot, a vőlegényét.

Önérzetes mosolylyal hajlongott, mint minden vőlegény és minden akrobata. Sőt önérzetesebb és mosolygóbb volt, mint valaha. Beretvált, szép ajkai közül kivillogtak szép, egészséges fogai.

Lift vitte föl Jacques-ot és managerjét a tetőzetre, honnét indúlnia kellett. Amerikai zászlókkal díszített kis pavillon kísérte őket légi utjukban. Felérkezve, az impresszárió meghatottan ölelte át és csókolta meg Jacques-ot.

Hirtelen elnémult a zene, jelezve hallgatásával is a nagy pillanatot. Jacques mindkét kezével csókokat hint a közönség felé, bőven kijutott belőlük Marguéríte-nak is. Ráült a gépre, felemelte kezeit, majd visszahelyezte a kormányra, az impresszárió elindítja . . .

A gép villámgyorsan utnak indult, Jacques örült sebességgel kerékpározik, csodás erővel vonzza az irányt jelölő fekete vonal. Most beért a halálkörbe, megfordul, meggy felfelé . . . Marguéríte behunyja szeméit a gyönyörűségtől, a félelemtől, de hirtelen . . .

A gyerekek kiabálnak, a nők izgatottan morzsolják ujjai között műsorukat, rekedt, ideges krákogások hallatszanak . . . Marguéríte kinyitja szeméit — megért mindent. A vásznon a kerék alatt pár ember egy sötét tömeget vesz körül. Aztán odarohan az egész közönség, ellepi a porondot, minden sarkot, kiabál, örjög oly rettenetesen, hogy szinte áthallatszik az oceánon . . .

— Jacques, Jacques! — siko'tja Marguéríte felugorva. — Zokogva roskad vissza helyére.

Seanne a sürgő zsi-bongás közt karon fogja s kivezeti. Az előcsarnokban elterül a második áldozat is a plakáton levő óriási kerék alatt. Az igazgató, a kit a dologról értesítettek, meg-simogatja arcát, hozzá van az ilyesmikhez szokva. Tegnap egy hölgy az előadás közben felpo-tozta a férjét, mert a svéd király felvonulását követő kíváncsiak között felismerte, a mint egy idegen nőt vezetett karján.

— Igazgató ur, — zokogja Marguéríte — meghalt?

— Mit tudom én, édes, édes kicsikém. Egy napja sincs még, hogy a filmeket meg-kaptam.

Azon gondolkozik, ne adjon-e nekik ingyen jegyeket az egész előadás tartamára, midőn hirtelen eszébe jut valami és sietve távozik.

Pár pillanat múlva visszatér levéllel a kezében.

— Kegyed Marguéríte Rocher? A Rue du Regard ből? Levele van. A fényképekhez volt mellékelve azon kéréssel, hogy kézbesítem a címzettnek.

Seanne izgatottan szakítja ki a levelet kezéből, feltépi és olvassa előbb akadozva, majd gyorsan mint egy zenész, a ki gyászindulót készült játszani és látja, hogy a kottáján táncütetek vannak . . .

»Édes Marguéritem!

Gazdagok leszünk, nyertem fogadáson 5000 frankot. Arról volt szó, hogy a »looping the loop« alatt leugorjam egy kautsuk szőnyegre. Sikerült! Havreben vagyok egy hét múlva. Ha van egy szabad estéd, menj a moziba. Majd megtudod ott, hogy miért? A viszontlátásig is ölel szerető vőlegényed

Jacques.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 13.

Elnök: Berzeviczy Albert.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után

Elnök jelenti, hogy Szász Károly és Rakovszky Iván levélben értesítettek összehírdetésük megszüntetéséről. Jelentést tesz a bizottságok eddigi munkájáról, az állandó igazolási bizottságba két új tagot sorsol ki a póttagok közül. A bizottságok holnap délelőtt 10 órakor alakulnak meg a delegációs teremben. Felhívja ezután a képviselőket a bíráló bizottságok tagjainak megválasztására.

Indítványok, interpellációk.

Vermes Zoltán jegyző felolvassa az indítvány- és interpellációs könyvet. A indítvány-könyvbe

Kovács Gyula jegyzett be indítványt, amelyben a választói törvény előkészítésére 21 tagú bizottság kiküldését, továbbá új választói törvény mielőbbi megalkotását ajánlja.

Elnök javasolja, hogy az indítvány ki-nyomattassék és a legközelebbi ülések egyiké-nek napirendjére tűzessék.

A ház így határoz.

Az interpellációs könyvbe a következő interpellációk vannak bejegyezve, valamennyi július 10-iki kelettel:

1. Kovács Gyula: A tőzsde reformjáról és a fedezetlen határidőüzlet eltörléséről a kereskedelmi miniszterhez.

2. Kovács Gyula: A cukorkartel tárgyában a kereskedelemügyi miniszterhez.

3. Dr. Lengyel Zoltán: Az új egyetemek felállítása ügyében a közoktatásügyi miniszterhez.

4. Turóczy Vilmos: A Borromeo-enciklikának Várossy Gyula kalocsai érsek által történt kihirdetése miatt a miniszter el-nökhöz.

Elnök az interpellációk nagy számára való tekintettel javasolja, hogy már déli egy órakor térjenek át azok tárgyalására.

A ház így határoz.

Ezután következik — mintegy félóra-hosszat — a bíráló-bizottságok megválasztása név-szerinti szavazás után.

A szavazásnak vidám epizódja volt, mikor Vermes Zoltán jegyző a saját nevét olvasta fel és leszaladt az emelvényről a ház asztalához. A körülállókól kért egy munkapárti szavazólapot, bedobta a dobozba, azután ismét felszaladt az előadói emelvényre és tovább olvasta a névsort.

Elnök: A szavazatok eredményét a jegyzők összeolvassák és az ülés végén hirdetik ki, Következnek

a felirati vitához

való hozzászólások. Elsőnek

Polónyi Dezső (pártonkívüli 48-as) bírálja a kormány felirati javaslatát. A multat leplezi le. Elhaugzottak legutóbb a parlamentben és sajtóban olyan hangok, melyek a jelenlegi állapotokat a mult csődjének tartják. Ha itt csődről van szó, az csak a koalíciós politika, de nem a 48 csődje lehet. Andrassy tárcavállalásról beszél, Andrassy azt a tárcát kapta, a melyet már másnak ígértek és adtak oda. A főúrnak hizeleggetett, hogy ilyen kitüntetés éri, mert másnak ez nem nevezhető, hiszen az alkotmánypártnak talaja az országban nem volt. Nagy hibája volt, hogy megkötötte a szövetséget a budapesti szociáldemokrata párttal. De megfizette az árát: kiliferálte nekik a fővárost szőröstől-bőröstől. Híve lett az általános választójognak, amit a függetlenségi párt nagy örömmel üdvözölt. De itt különös dolgok történtek ezután. Andrassy volt, aki rávette a koalíciót a kvóta megszavazására, hogy a bankkérdésben szabad kezük legyen.

— Bravó! bravó! — kiáltják közbe a középről.

Polónyi Dezső: Andrassy sok jóhízeműséggel naivan szemlélte eredményét és nem gondolt arra, hogy Tisza és társai nem vonultak vissza végleg és ki fognak törni egyszer. Ez meg is történt, Bécsből elindult az a fekete madár, a mely berakta kakuktojásait Andrassyék fészékébe. Történelmi példákat idézget a korrupcióna, a mire legutóbb nálunk is volt eset.

Egy hang a középről: Dienes Márton!

Polónyi Dezső: Követeljük, hogy számoljanak el azokról a kiadásokról, a melyek a választások érdekében történtek. A választási költségek a legtisztátlanabb eredetűek...

Felkiáltások jobbról: Ugyvan! Hogy mer így beszélni!

Polónyi Dezső: Az Egyesült-Államokban a szenátus éppen a legutóbb fogadott el egy törvényjavaslatot, a mely szerint a kormány köteles a választási költségekről elszámolni. (Zaj, derűtlenség.)

Háromszoros éjen!

Polónyi Dezső folytatja beszédét. Rátér arra a felszólalásra, melyet tegnap gróf Tisza István...

Felkiáltások a jobboldalon: Eljen! Eljen!

Polónyi Dezső: Tisza István gróf...

Felkiáltások jobbról: Eljen! Eljen!

Polónyi Dezső gunyosan mosolyog, hallgat egy pillanatig, azután harmadszor is mondja:

— Gróf Tisza István.

A munkapárt ismét éljenez. Polónyi az elnökre néz, aki zavarában csönget.

Egy hang a szélsőbalon a munkapárt felé: Lesz még kantár is a nyertésre! (Zaj).

Elnök csönget. Felkiáltások jobbról: Balkán! Balkán!

Polónyi Dezső: Csudálatos, hogy egy olyan ember, mint Tisza, elmondhatta tegnapi beszédét, illetve megismételhetette azt. Mert azt a beszédet Tisza már 1910. március 3-án Nagyváradon elmondotta.

Egy kis vihar.

Közbeszólások balról: Á! Á!

Polónyi Dezső: Amit Tisza tegnap elmondott, a koalíció nemzetiségi politikájának igazolása volt. Akkor, mikor Tisza egyenesen Mihályi beszédére válaszolt, kötelessége lett volna más hangon szólni. Idézi Mihályinak egyes passzusait, a melyekre Tisza nem felelt, pedig ezekben kellett volna angazsálni magát. Nem akarta vállalni a felelőséget ez irányban, hadd viselje a felelőséget az a Khuen, a kit ő jelölt ki.

Felkiáltások jobbról: Talán mégsem ugy!

Polónyi Dezső: Tisza részes az erkölcsi büz passzivitásában.

Ezeknél a szavaknál nagy vihar tör ki.

Az **elnök** csönget és figyelmezteti a szónokot, hogy inparlamentáris kifejezést használt.

Polónyi Dezső az elnökkel polemizál, majd folytatni kívánja beszédét, de megzavarják a

közbeszólások, melyek jobbról érkeznek: — Kávéházi rabulisztika.

Polónyi Dezső: Vehemensül támadja tovább Tiszát, újabb inparlamentáris kifejezéseket használ, mire

az **elnök** másodszor is figyelmezteti.

Polónyi Dezső: Folytonos közbeszólásoktól zavarva folytatja beszédét, majd érzékeny indulatossággal fordul a munkapárt felé:

— Kérem, méltóztassék megengedni, hogy beszédemet betegezhessem.

Felkiáltások jobbról:

— Csak tessék! Tessék!

— Nem szükséges!

Felkiáltások balról: Halljuk! Halljuk!

Polónyi Dezső: Tisza beszédét bírálja tovább, közben a választási visszaéléseket osztorozza.

A munkapárt padjai célatosan, lassankint kiürülnek.

Polónyi Dezső: A felirat egyes pontjait

bírálja, különösen a jegybankra vonatkozó részt tárgyalja behatóan.

Az osztrák-magyar bankba befolyó jövedelmek elosztását tartja Magyarországra nézve hátrányosnak. (Közbeszólások.)

Idézi Berzeviczy Albert egyik művének passzusait, melyekben a korrupciónak a köz- és magánéletre való káros befolyásáról van szó.

Egy hang jobbról: Ez áll az ellenzékre is!

Polónyi Dezső: Tovább idéz Berzeviczy műveiből, majd Kantot citálja, a függetlenségi politika erejéről szólva. A függetlenségi politika csődjéről csak akkor lehet szó, ha az utolsó becsületes magyar ember is kihal.

— Ugy van! Ugy van! — balról.

Polónyi Dezső betegezi beszédét, egy Madáchból vett idézettel és azzal, hogy a Justhék felirati javaslatát fogadja el. (Helyeslés balról.)

Várady Zsigmond beszédje.

Várady Zsigmond (nemzeti munkapárti): A felirati vitát haszontalan és meddő szótecsérlésnek bélyegzi történelmi péleák alapján, mert elvonja a házat eredeti hivatásától, (Helyeslés.) Nincs itt ember, aki ne tudná, hogy a választási visszaélések legnagyobb része nem felel meg a valóságnak.

Justh Gyula: Visszaélni lehet, de orvosolásra nem akarnak hallani!

Várady Zsigmond: Önök visszaélnék a visszaélésekkel! (Zaj és derűtlenség.) Egy régi anekdotával példázza az ellenzék visszaélési sérelmeiket, majd áttér Tisza tegnapi felszólalására, melyet úgy elbírálni, mint Gyórfy tette, — szerinte — nem lehet és nem szabad. Gyórfy beszéde olyan törpe szempontokból való megítélése Tisza beszédének.

Pozsgay Miklós (közbeszól.)

Egy hang a jobbközépről: Pozsgay! Pozsgay! (Nagy derűtlenség minden oldalról.)

Várady Zsigmond: Tovább beszél a Tisza beszédének kritikáiról, történelmi materialista alapon.

Az **elnök** székét Návay Lajos foglalja el.

Várady Zsigmond: Apponyi és Batthyány-nak a felirati vitához történt hozzászólásait bírálja, amelyek szerint a munkapárt a szabad-élvűpárt utódja. Ez nem baj, csak lépjenek ők a Deák párt nyomába. Ma már más szempontok szerint kell gondolkozni a politikában: a szociális fejlődés szempontjából.

Várady Zsigmond: A választási visszaélések nem a munkapárt bűne. Magyar betegség ez. Uri bűn, a mely évszázadok óta be van évődve a magyar alkotmányos életbe. Hivatkozik Mátyás király erőszakos megválasztására és a nemesi követküldések visszaéléseire.

Gyórfy Gyula: Szégyenteljes beismerése ez a korrupciónak.

Várady Zsigmond: Nem az én dolgom az ilyen sértő közbeszólásokért való rendretasítás, de én azt tartom szégyenteljesnek, hogy a magyar képviselőházban ilyen szavak elhangozhatnak.

Návay Lajos elnök: Az elnöklés érdekében kérem a képviselő urat, méltóztassék reám bizni, hogy a közbeszólások sértő mivoltát én állapítsam meg. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Muzsa Gyula: Még egy ilyen beszéd és itt ülünk háromig.

Várady Zsigmond nagy izgalomban, a baloldal folytonos közbeszólásától zavarva folytatja beszédét.

Egy óra előtt.

az elnök

szünetet ad. Azután az interpellációkra kerül a sor.

Interpellációk.

Lengyel Zoltán a budapesti egyetem ellen.

Lengyel Zoltán a következő interpellációt intézte Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak azon botrányos állapotáról, amely a budapesti királyi tudományegyetemen régtől fogva fennáll!

2. Hajlandó-e a miniszter ur sürgősen intézkedni ennek meggátolása érdekében s egyérsmind még ez év folyamán törvényjavaslatot terjeszteni a ház elé a szükséges egyetem felállítására tárgyában.

A cukorkartel.

Kováts Gyula gazdapárti képviselő két interpellációt intéz a kereskedelemügyi miniszterhez.

Az első a cukorgyárosok karteljének megszüntetése tárgyában a következő:

1. Van-e tudomása a kereskedelemügyi miniszter urnak arról, a cukorgyárosoknak — a cukorrépatermelő közönség jogos érdekeit sértő — megállapodásáról, mely szerint a cukorgyárosok a répatermelő területeket olyképpen rejonizálták, hogy a gazdák csakis annak a gyárnak adhatják el cukorrépájukat, amelynek rejonjába beosztattak.

2. Hajlandó-e a kereskedelemügyi miniszter ur az egészséges versenyt kizáró ezen visszás állapotok megszüntetésére alkalmas intézkedéseket tenni?

A tőzsdereform.

A tőzsdereform tárgyában: Mivel a fedezet nélküli határidőtűzlet mai alapjában a közgazdasági élet minden tényezője, de különösen a mezőgazdák megkárosításával jár:

Hajlandó-e a kereskedelemügyi miniszter az összes érdekeltek — a gazdák, kereskedők és a tőzsde — meghallgatása után a fedezetlen üzlet mai elfajulását megszüntetni.

Az interpellációkat kiadták a szakosztályoknak.

Az enciklika.

Zsilinszky Mihály nyugalmazott államtitkár megmásította elhatározását és lemondott arról, hogy a Boromeo-enciklika ügyében interpelláljon. A munkapárt vezetésével abban állapodtak meg, hogy Thuróczy Vilmos nyugalmazott főispán terjeszti be az interpellációt.

Thuróczy Vilmos a mai ülés elején a következő interpellációt jegyezte be gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a tisztelt miniszterelnök urnak arról, hogy Várossy Gyula kalocsai érsek ur a római pápa őszentségének ugynevezett Boromeo-téle enciklicáját, főpásztori körlevelében egyházmegyéje papsága előtt kihirdette?

2. Ha igen, mit szándékozik a tisztelt miniszterelnök ur tenni arra nézve, hogy a hazánkban élő vallásfelekezetek között a békés együttélés meg ne zavartassék?

Az interpellációra Héderváry miniszterelnök válaszolt, válaszában kijeleenti, hogy az enciklikáról még hivatalosan nincs tudomása, amit tud arról, az ujságokból értesült. Megvan azonban győződve róla, hogy a kalocsai érseket az enciklika kihirdetése alkalmával nem vezette rosszindulatu szándék. Különben a kormánynak mindenkor az volt a célja, hogy a felekezetek között fenntartsa a békét. A kormány ebben az ügyben is e szerint fog eljárni.

A választ tudomásul vették, mire az elnök az ülést 2 órakor berekesztette.

Válasz Tisza István beszédére.

Gróf Tisza Istvánnak tegnap a nemzeti-ségi kérdéstről mondott beszédére a román képviselők közül legközelebb Pop Cs. István fog válaszolni.

— Válaszolni fogok Tiszának — mondotta munkatársunk előtt Pop Csicso — mert a nemzetiségi párt nem hagyhatja szó nélkül

Tisza támadásait. Ugy látszik, Khuen miniszterelnöknek akart szívességet tenni Tisza azzal, hogy a felirati vita során a figyelmet régi vesszőparipájára, a nemzetiségi kérdésre terelte. Tisza megint kijelentette, hogy mindaddig a haza ellenségeinek tartja a nemzetiségi képviselőket, a míg valamely magyar párthoz nem csatlakoznak. Ez alatt a magyar párt alatt azonban ő egyedül a munkapártot értette, mert hiszen hazaárulóknak bélyegezte a szerb radikálisokat is, akik például Justhot támogatták. Hát mi nem fogunk soha belépni a munkapártba, átengedjük nekik Mangra Vazult, mint ő Polónyit átengedte a Balkánnak.

Mangra Vazul

püspöki helynök, a nemzeti munkapárt tagja, gróf Tisza István beszédéről és a felirati vitáról Az Est munkatársa előtt a következőleg nyilatkozott:

— Gróf Tisza István beszédét epochális jelentőségűnek tartom. Hogy lesz-e konkrét sikere, azt most még nem lehet megállapítani. Sok függ attól, hogy a kormány minő lépéseket tesz a felirati vitában, én nem szándékozom részt venni.

A hólabda-szerű elárusítás.

Olcsó párisi selyemszoknyák révén csapják be a közönséget.

Évekkel ezelőtt már sok szó esett külföldi kereskedők svindli eljárásáról, hogy hólabda-szerű szelvényeikkel bahálózák a közönséget.

Egy párisi cég most az asszonyok fényűzési hajlamaira pályázik s eredeti párisi selyem szoknyákkal csalogatja lépre a nőket.

Nagyváradon is forgalomban vannak a párisi cég csalogató bonnjai és szelvényei, s hogy egyik-másik asszony hozzájut egy-egy párisi selyem szoknyához, seregestől mennek mások lépre.

A nagyváradai kereskedelmi és ipar-kamara ezen visszaélésekkel foglalkozott legutóbbi teljes ülésében s a közönség felvilágosítása szempontjából a következő figyelmeztetést bocsátotta közre:

Ugy a kamara kerületben, mint különösen annak székhelyén a Maison Rosset párisi cég a hólabdaszerű árusítással a közönséget megteveszti s megkárosítja. Ugynevezett »bonnokkal« és »szelvényekkel« árasztja el a közönséget, melyekkel 40 frankot érő selyem alsószoknya, vagy tetszés szerint választható más tárgy megküldését ígéri annak, aki egy-egy 2 K 50 filléres szelvényt 4 egyénnek elad s e négy egyén 10—10 koronával újabb 4—4 szelvényt vesz a cégtől utánvétellel. A cég ily módon akkor küld csak árut, ha 50 K értékű, 20 szelvényt ad el, viszont a vevő abban az esetben, ha a szelvényeket másoknak eladja 2 K 50 fillérnyi áron jut egy állítólag 40 frankot érő holmihoz, melynek árát mások fizetik ki, tudniillik azok, akik hasonló előnyös árubeszerzésben bizakodva, szelvények vételébe tekintik be a pénzüket.

Az árusításnak ez a módja elnevezéséhez híven, lavina szerűen szaporítja a vevőkört, mert minden egyes megrendelő más újabb négyet ugrat be szelvényvételre, akikkel a maga portékáját megfizeteti s akik, hogy pénzükéért értéket kapjanak, mindig nagyobb körben terjesztik a szelvényeket, nem törődve azzal, hogy amikor már teljesen el van árasztva a közönség bizonyos köre a szelvényekkel, százan és százan károsultak az által, hogy a befektetéseikért értéket nem kapnak, mert a szelvényeket tovább adni nem tudják, a cég pedig csak akkor küld árut, ha egyenkint mindenki

újabb 40 korona értékű szelvényre szerez vevőt.

A lavina rendszerű árusítást folytató cégek tehát és ezek közt a Maison Rosset párisi cég is, nemcsak azon nyereszkeskednek, hogy 40 franknál többre még a maguk állítása szerint sem becsülhető tárgyat 50 koronáért adnak el a közönség ingyenes és lelkiismeretesnek mondható ügynökösködése mellett, hanem abból ismerhetetlen hasznot húznak, hogy amikor már a lavina megszakad s a szelvények legjobban el vannak terjedve, ezren és ezren hagyják benn az értéktelen szelvényekben pénzüket, melyért ellenértéket nem kapnak.

Az árusításnak ezt a módját ezért a keresk. miniszter 70055—1900 sz. rendelete a leghatározottabban tilalmazza és elkövetőjük ellen szigorú büntetést állapít meg. A 82268—1900. min. rendelet pedig (1. pósta és távirtdo rendeletük tára 1900. évf. 70 sz.) kitiltja az ily árusításra vonatkozó szelvényeket s más küldeményeket a m. kir. postai szállításból, végül a 34688—1909. sz. rendelet megállapítja annak lehetőségét is, hogy azok ellen, akik a szelvényeket tovább adják, és terjesztik, a tiltott cselekményben való bűnrészes.ég miatt az 1879 évi XL. t.-c. 26. § a, illetőleg az 1878. évi V. t. c. 69. §-a értelmében iparhatósági büntető eljárás tehető folyamatba, mely 600 kor., behajthatatlanság esetén pedig 30 napig terjedhető elzárással járhat, mert aki másoknak áldozatokba való beugratása révén, mások által kifizetendő olcsó portékát kíván beszerezni, bizonyos mértékben rosszhiszeműen jár el s jogosulatlan hasznot keres, mely megrorlást érdemel.

Első sorban tehát a közönség érdekében, másodsorban pedig a magyar ipart és kereskedelmet lelkiismeretlenül károsító külföldi cégek üzelmének meggátálása érdekében fegyelmezeti a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara a közönséget, hogy a Rosset párisi cég szelvényeit és bárhonnan, bármily cím alatt érkező hasonló szelvényeket ne vegye meg és ne terjessze, mert a külföldi cégek ily irányú szédelgései a közönség károsítását célozzák és mert a szelvények továbbadása tiltott cselekmény, melyet a kamara a tudomására jutó esetekben az illetékes hatóságoknál kénytelen feljelenteni.

Nagyvárad, 1910 július hó 13-án.

A Nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tanácsos, elnök. titkár.

Szerelmem elől Székelyudvarhelyre.

Mikor a szép asszony udvarol.

Megint csak a Berettyó vidékéről és megint csak szerelemről van szó. Ezuttal azonban a szereplők mások és olyan szerelmi históriát játszottak meg, milyen még eddig nem igen fordult elő Amor anyakönyvében. A história egyik szereplője most is egy tekintélyes birtokos özvegye, a másik hőse pedig egy tanító.

A tanító szép csinos fiatal ember, az özvegy birtokos pedig gazdag, 35—40 közt szedi az élet virágait, amelyben minden megvolt csak a szerelem hiányzott. Hogy hogy nem, a birtokosné, aki a maga korához képest mások állítása szerint még szép volt, sőt az ősz hajszálak a halánték körül még jól is állottak, bele szeretett a tanítóba. Egy tanítónak pedig dacára a 907. évi törvényeknek még a Berettyó környékén is csak szűkös a fizetése és nem igen veszi rossz néven, ha nem a saját zsebére kell vacsoráztatni s a jó bort kóstolni. A mi tanítónk se vette ezt rossz néven.

A mi tanítónk azonban nagyon fiatal volt

és a mamájától azzal a jó tanácssal indult el, hogy csak a szerelemtől óvakodjék. A tanító egy kazal szerelmes regényt végig olvasott, csak azért, hogy megtanulja a szerelem hálójának fortélyait. Es a szegény fiatal tanító körül is bástyázta magát úgy ahogy csak tehetett, és mindenre el volt készülve, csak arra nem, hogy valaki a gyomrán keresztül akarjon a szívéhez jutni.

Amikor már jóideig vacsoráztatott a szép asszonynál, egyszer mások bemondása után arról értesült, hogy ő belé szerelmes a birtokosné. A tanító nem akarta elhinni, de amikor már mindenki azt beszélte, akkor tényleg kezdte hinni és ettől annyira megremült, hogy minden éjjel a mamájával álmodott.

A mi fiatal tanítónk lemondott a vacsorákról, lemondott mindenről. Nem mondott azonban le az asszony, aki most már fére téve jó vacsoráit, nyíltan kezdte hálóját összehuzni a tanító felett. A tanító előbb bujkálni kezdett a község határában, hiába, a szép asszony mindenütt megtalálta. A tanító végre is egy szép nyári reggelen megszökött a községtől, egyenesen be az erdélyi hegyek közé.

A birtokosné nem hagyta annyiban a dolgot, két szoba butort kocsiira pakolt s egy másik kocsiira elemózsiát pakolva üldözőbe vette a tanítót. A szép asszonynak oly ügyes kémei voltak, hogy mindenütt nyomában tudott járni a tanítónak.

A szegény tanító bárhol szállott meg, másnap már ott volt az asszony, a felszereléssel együtt. Így utazgattak pár héten keresztül, míg eljutottak Székelyudvarhelyre. Itt lakik a tanító mamája, aki mikor megtudta fia menekülésének okát, előbb elrejtette a tanítót, aztán a rendőrségre futott.

A szép asszony ostromló szerelme ellen kivonult a székelyudvarhelyi rendőrség. Az asszonyok szerelme azonban nem ijed meg a rendőrségtől, tehát ellentállott és a három kocsiából szekértábor csinálva, védeni kezdte magát. Végre is a rendőrség győzött s a szép asszonyt butoraival együtt tegnap hazaszállították a Berettyó melletti falucskába, ahol most apraja nagyja csak erről a dologról beszél, s valószínűleg menekülésre fogja kényszeríteni a szép asszonyt.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** *Novotny* S Alfonz premontrei főgimnáziumi igazgató tegnap elutazott Nagyváradra. Szabadságidejét Bajorországban és a Balaton mellett tölti. Ezen idő alatt helyettese *Varga* Aurél premontrei tanár lesz.

* **Építik az új közkórházat.** Az új kórház ügye oly lassu tempóban halad előre, hogy már-már unalmas vele foglalkozni. Es mennél tovább húzódik ennek a fontos intézménynek a megvalósítása, annál jobban növekednek a költségek. Ha így fog tovább is haladni a költség növekedése, a végén mindenestre tetemes pótfizetésre lesz szükség, pedig úgy is tekintélyes összeget irányozott elő erre a célra a vármegye. Fráter Imre igazgató főorvos javaslatára a kórházi választmányból egy bizottság alakult, az építendő bizottság. Ennek az a feladata, hogy az építkezést minden tekintetben ellenőrizze. Ez a bizottság a megvá-

sárolt tervezetet kiadta Schoditz műépítésnek, hogy az összes tervek figyelembe vételével egy új tervet készítsen, melyek alapján megkezdhetik az építkezést. Most ez a bizottság jelentést tett az alispánnak, hogy a tervekre előírt költségek nem elegendők s új költségek folyósítására van szükség. A jelentéssel a kedden tartandó kórházi választmányi ülés foglalkozni, amelyen az újabb költségek folyósítása iránt tesznek intézkedéseket. Valószínűleg ez lesz aztán az utolsó akadály, melynek leküzdése után talán a nyár folyamán végre megkezdhetik az új kórház építését.

* **A mai közgyűlés** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön délután tartja július havi közgyűlését. Amolyan nyári közgyűlésnek ígérkezik a mai, mivel a tárgysorozatba alig van egy-két fontosabb ügy felvéve s a városatyák egy része is már elutazott Nagyváradról. Könnyen megeshetik azonban, hogy az elintézésre váró 39 ügyet nem tárgyalják le egy délután s így két napos lesz a közgyűlés.

* **A Kereskedelmi Csarnok kérelme.** A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint az alsófoku kereskedelmi tanonciskola fenntartója beadványt intézett Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben kifejti, hogy a kereskedő tanonciskolánál a szeptemb. megújítandó tanévre egy parallel osztályt állít fel s ennek a fenntartásához évi 1000 korona megszavazását kéri Nagyvárad városától. A közgyűlés bizonyára megszavazza a kért segítyt, annál is inkább, mert tulajdonképen a városnak kellene az iskolát fenntartani.

* **A város kocsija nem luxus-batár.** Ezt a megjegyzést Szvacsina Géza polgármester mondta. Fekete Nagy Béla tanácsos ugyanis kényelmetlennek találta a város kocsiját, illetve annak döcögő vaskerekeit s egy szép napon gummi kerekeket rendelt rája. A gummikerekek meg is érkeztek, ámde mi történt? Szvacsina polgármester kereken megtiltotta, hogy a gummikerekek rákerüljenek a város kocsijára. A polgármester ur — teljes joggal — azzal érvelt, hogy a város kocsija nem luxus-batár. És ez igaz. Hivatalos fuvarozásra van az, nem pedig azért, hogy a kényelemszerető tanácsos urak döcögés nélkül rádlerezhessenek rajta a város utcáin. Ha valaki gummikerekű kocsit akar élvezni, ne a város polgáraival fizettesse meg azt. — Ez azonban nem Nagyváradra, hanem Kolozsvárra vonatkozik, amint az »Ellenzék« írja.

* **Árvíz az Apolló utcán.** Városunk elsőrendű utcái közül a legkisebb eső alkalmával is legtöbbet szenved az Apolló-utca. Zárpor alkalmával pedig valóságos árvíz hömpölyög végig az utcán. Az egész utca hosszában nincs egyetlen csatorna sem s így a Rákóczi-uttól kezdődőleg a víz a Páris-patakig folyik. Ez alatt az idő alatt természetesen úgy felgyűl a víz, hogy az utca közepén össze ér. Ilyenkor lehetetlenség az utcán való átjárás, meg kell várni, míg a sebes folyók teljesen lefutnak. Mikor pedig minden víz lefutott, oly vastag iszap marad, hogy bele ragad az ember. Ez minden esőzés alkalmával így van. Elképzelhető, hogy az idej esőzés alatt hányszor jutottak e miatt kellemetlen helyzetben a járókelők. A lakosság valósággal fel van zudulva a városra. A csatornázási adót ugyanis rendszeresen szedi a város a háztulajdonosoktól, akik azt ilyen címen a lakóktól hajtják be. A csatornázásnak azonban se hire se hamva, ellenben van nyakig érő víz és iszap, csak egy kis eső legyen. A város már csatornázattat Szilágyi Dezső-utcát, Uri-utcát, szóval a szomszédos utcákat. Apolló-utcára azonban majd

csak évek múlva kerül a sor, hogy miért, annak csak a jószágos vezetőség a megmondhatója. A szegény Apolló-utcaiak beleegyeznek ebbe is, csak egy pár repülőhidat csináltatna oda a város mert ott eső alkalmával valóban másképp átjárni lehetetlenség, legfeljebb uszva.

* **Építés egy régi temető helyén.** Friedmann Benőnek a Kápolna-tér 3. sz. alatt levő házánál nagyobb építkezés folyik az udvaron. Az épület alapjának kiásásánál a kubikos munkások Vékony István, Balázs Mihály és Lányfalvy György sok emberi csontot találtak; óriási koponyák, kéz és lábcsontok kerültek elő a földből, azonban a csontok már olyan olyan elavultak, hogy biztosan lehet következtetni, miszerint körülbelül száz év óta lehetnek a földben. Koporsó maradványok azonban nem kerültek elő, amiből szintén arra lehet következtetni, hogy nagyon régiek a csontmaradványok. Régebben a kis kápolna körül temető volt s így kerülhettek a holttestek a földre. Vadász József rendőrbiztos jelentést tett a leletről a főkapitánynak, de semmi intézkedésre nincsen szükség s a csontokat eltakarítják.

* **Hullnak a tégladarabok.** A Zöldfa-utca 11. sz. ház építésénél ifj. Benkő Ferenc fuvaros a téglatormelékeket az épületből, a gyalogjárón keresztül, az utcára dobálta, anélkül, hogy a gyalogjárdát elköröltették volna. Ezen időben arra ment Leitner Ignác kereskedő, akit Benkő István egy tégladarabbal úgy fejen talált, hogy az ütés következtében elesett s eszméletlen állapotban kellett szállítani lakására. A rendőrség ez ügyben szigorú vizsgálatot indított.

* **Pályázat a siketnémák intézetébe.** A siketnémák kolozsvári országos intézetének felügyelő igazgatósága pályázatot hirdet két erdélyi és egy nagyvárad-városi alapítványra. Az erdélyi részi alapítványokra első sorban oly erdélyi, a nagyváradra pedig első sorban oly nagyvárad-i illetőségű és 7—10 éves siket néma fiú vagy lány gyermekek pályázhatnak, akiknek szülői vagy hozzátartozói az évi 320 korona tartásdíjat megfizetni nem képesek. — Pályázati kérvényhez csatolandók a szül. anyakönyvi kivonat, a gyermek siketnémaságát igazoló orvosi bizonyítvány és a szegénységi bizonyítvány. Kérvények a f. hó 16-ig nyújtandók be a helybeli törvényhatósági bizottsághoz.

* **Halálos verekedés.** Kimp községben véres kocsmai verekedés járszódott le a minap. Redák Tas odaváló parasztleány a kocsmában összeszólközött unokatestvérével, Redák Mártonnal, amire az elővette zsebkését és oldalbaszurta Redák Tas-t. A szurás következtében a parasztleány meghalt. Az ügyészség megindította a vizsgálatot és elrendelte Redák Tas felboncolását.

* **Öngyilkos tolvaj.** A múlt napokban történt Erselinden, hogy egy csavargó-kinézésű fiatal suhanc beosont egy ottani parasztagazda házába és ennalót lopott magának. Eppen szalonnát vágott a kamrában, mikor a gazda fia észrevette és mindjárt nagy lármával összecsidította a szomszédokat. A tolvaj rögtön menekült, a népség azonban dorongokkal utána eredt és a falu szélén utól is érte a táradtan libegő suhancot. Kétségbeesésében aztán még egy végső erőfeszítésre szánta el magát. Forgópisztolyából támadói közzé lőtt, de semmit sem talált. Utoljára pedig maga ellen fordította a fegyvert. A lövés halálos volt. Pár percnyi kintlódás után holtan feküdt a porban. Irást, vagy egyéb ismertető jelt nem találtak nála s így kilétét megállapítani nem lehetett. Tegnap aztán végre kiderült, hogy Nagy József foglalkozás nélküli iparos segéd volt az öngyilkos.

* **Találtak egy darab mellényt** (román viselet) egy törülközőt, egy csomag szövetet, egy ezüst órát láncsal, 25 darab befőttes üveget, egy fél pár manchetta-gombot, két darab női kalap dísz struc-toillat, egy pénztárcát némi pénztartalommal, egy pár csizmát, egy kését,

egy posztó-kalapot, egy szalma-kalapot egy séta pálcát s egy zálogjegyet. Igazolt tulajdonosaik jelentkezzenek a rendőrségen I. em. 7. sz. szobában.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi újdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegausabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében július hó 12, 13. és 14. é. a következő igen érdekes újdonságok lesznek bemutatva: 1. Molncai sziget. 2. Falusi vénusz. 3. Veleneci bolygó lélek. 4. Fazekas ipar Körösi. 5. Farkasvadászat Oroszországban. 6. Melyik a néger. 7. Jön az üstökös. 8. Éjszakadás, földindulás. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kitérő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Örlei* kávéház tulajdonosok.

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolfframégit és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fű nálam, ezen *Wolfframégit* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálók felvilágosítással. 44

Gyermekjátékok, diszműárak, sportcikk, serpentin, konfetti, ajándék- és tombolatárgyak a legolcsóbban

GÁL FERENCZ

diszműáru kereskedésében,
Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazár épület, szerezhető be.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirt** nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben).

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Rendes helyarákkal.

Csütörtök: Botrány (P. Márkus Emilia vendégfellépte).

Péntek: Monna Vanna (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

Sombat: Kaméliás hö'gy (P. Márkus Emilia vendégfellépte).

Az édes teher. T. hernek nem valami nagy végignézni Heltai Jenő nyári bohózatát, de hogy valami édes lenne ez a teher, az már határozott tuzzás. Van benne némi ötletesség és kánikulai humor, lehet rajta nem egyszer nevetni is, de azért nem emelkedik a nyár szinkörök színvonalán felül. Aki egyszer megnézi, másodsor nem kíváncsi rá. Egyébként a a témáját pár évtizeddel előbb megírták bizonyos Sardou és Najac urak a Vájlunk el című pompás vígjátékban; ennek gyerge kópiája az Edes teher. Az előadás is szinköriesen kedélyes volt, sok rögtönzéssel, kevés közönséggel. Tisza Karola néhát pompás, igen sikkes táncát lelkesen tapsolták, és megújrázták, sokat derültek Hajnal Gyurka mókáin és »Az asszony menyői kincs, de mégis jobb, ha nincs« refrénü kupléján. A többi szerepben Tóth Elek, Körösi Juczi, Pogány Janka, Sik Rezső, Hunyady József, Kassay Károly ügyeskedtek.

Márkus esték. Csütörtökön első fellépése történi meg. P. Márkus Emiliának, a Nemzeti Színház kitűnő tagjának a Szigligeti-színházban. A »Botrány« Bataille izgalmas cselekményű darabja kerül színpadra első fellépéséül a vendégművésznőnek. Pénteken Morina Vanna parádés szerepében látjuk, szombaton a Kaméliás hölgyben uraja be pompás alakítást. Mindhárom estére a téli színház rend s helyárai érvényesek.

TÁVIRATOK.

Titokzatos ügy a rendőrségen.

Budapest, július 13. A mai nap folyamán egy előkelő földbirtokos feljelentést tett a fővárosi rendőrségen három egyén ellen, akiknek a nevét a legnagyobb titokban tartják. A földbirtokos amiatt tett feljelentést, hogy őt a három ember 35.000 korona erejéig becsapta, illetve megzsarolta. A rendőrség tegnap nagy apparátussal folytatta ebben az ügyben a nyomozást, azonban a nyilvánosságára nem hozott semmit sem.

Börtön elől a halálba.

Makó, július 13. Kapitány György makói földbirtokos, aki hatalmas vagyonát szerencsétlen spekuláció folytán elvesztette, ma a házában levő kutba ugrott. Azonnal meghalt. Kapitánynak spekulációi miatt számos pöre volt és a királyi ügyészség holnapra idézte be hamis tanúszerzés büntette miatt. Kapitány előre látva pörének rossz kimenetelét, a halálba menekült.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, július 13.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	9 21
Rozs októberre — — —	7 10
Zab októberre — — —	7 20
Tengeri júliusra — — —	5 48

Irányzat: Lanyha. Megnyitás után fedezésekre emelkedő.

Értéktőzsde.

Magyar hitel — — —	842—
Oszták hitel — — —	668.75
4% os koronajáradék — — —	92.20
Allamvasut — — —	740.—
Jelzálogbank — — —	485.50
Értéktőzsdéi bank — — —	568.—
Hazai Bank — — —	300.—
Kereskedelmi részv. — — —	734.50
Rimamurányi — — —	692.50
Salgótarjáni — — —	634.—
Közuti vasut — — —	724.25
Városi villamos — — —	375.50
Adria — — —	—

Irányzat: Nyugodt, üzlettelen.

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

A szerkesztőség által feladott

Dr. VUCSKICS GYULA.

Biharfüred.

A vadregényes szépségű bihari havason 1069 méterre a tengerszint fölé.

Vasuti állomása Belényes, a honnan gondozott gyönyörű ut vezet a fürdőhelyre.

Főszezon július 1-től augusztus 1-ig.
Utószezon szeptember 1-étől 15-ig.

Rendkívül gyógyhatás a légzőszervek betegségeinél; az anyagcsere fokozása. Étvágyat emeli, álmatlanságot megszünteti.

Kellemes vendégszobák 2 koronától fölfelé.

Napi étkezés 5 korona, gyermekek és cselédek 2 korona 50 fillér.

Fürdőáruk mérsékeltek.

Kivánatra prospektust küld az igazgatóság.

9469—910. tan. sz.

Pályázati hirdetmény.

A siketnémák áll. segélyezett kolozsvári országos intézetének felügyelő-bizottsága pályázatot hirdet az intézetben megüresedett egyenként évi 320 kor., vagyis az évi ellátási díjnak megfelelő összegből álló IV. és V. erdélyi, valamint a Nagyvárad városi alapítványokra.

Az erdélyi alapítványokra pályázhatnak első sorban oly erdélyi, a Nagyvárad városi alapítványra pedig első sorban nagyváradi illetőségű oly 7—10 éves siketnéma fiu-, vagy leánygyermek, kiknek szülői vagy hozzátartozói az évi tartásdíjat megfizetni anyagi helyzetüknél fogva nem képesek.

A kijelölési jogot az V. erdélyi, valamint a Nagyvárad városi alapítványra nézve az intézet felügyelő-bizottsága, a IV. erdélyi alapítványnál pedig a gyulafehérvár—fogarasi érsek gyakorolja. A kinevezési jog a Nagyvárad városi alapítványra nézve Nagyvárad város törvényhatósági bizottságát, a többiekre nézve pedig a m. kir. vallás és közoktatásügyi ministert illeti meg.

A pályázati kérvények az intézet alapszabályai értelmében a következő okmányokkal szerelendők fel:

- a) születési anyakönyvi kivonat,
- b) a gyermek siketnémaságát igazoló orvosi bizonyítvány,
- c) himlőoltási bizonyítvány,
- d) szegénységi bizonyítvány és
- e) hatósági kimutatás a családi- és birtokállapotról.

A b) és c) alatti csatolmányok számára csakis az igazgatóság által díjtalanul megküldött nyomtatvány-ürlapok használhatók, amennyiben az intézetnek valamelyik felvett növendéke is folyamodik s fenti okmányok már benn vannak, azokat ismételtelen benyújtani nem szükséges.

A pályázati kérvények folyó évi július hó 16-ig az intézet felügyelő bizottságához címezve az intézet igazgatójánál nyújtandók be annál inkább, mivel a később érkező folyamondványok figyelembe vételni nem fognak.

Kolozsvárt, 1910. június 24.

Szvacslna Géza s. k.

m. kir. udv. tanácsos, polgármester, a felügyelő bizottság elnöke.

Eladó ház.

A Nagy Sándor-utcai 11. sz. ház
e l a d ó.

Értekezhetni: **Justh Károly**
urnál, Ritoók Zsigmond-utca 13. szám.

Kiadó lakások.

Pereces-utca 2a számú új háznál 2—3 szobás modern lakások augusztus 1-re kiadók.

Értekezhetni: Madarász Gyulánál Pereces-utca 9.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik. siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kifűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szál-
loda, vendéglő és kávéház bérleje.

Biztos, gyors, ártalmatlan
hatásos szépitőszert egyedül
a Lédig-féle alabastrom
arc-crème
1 tégely 1 korona, alabastrom
szappan 1 drb 80 fillér. Ki-
válóan alka mas szeplő, máj-
fojt és arcfehéítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPAD arany kereszt gyógyszer-
tára,
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Meghívó.

A Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet Nagyváradon

1910. évi második rendes közgyűlését
július hó 23-án, szombaton délután 4 órakor
tartja meg a Belvárosi Takarékpénztár
helyiségében. — A közgyűlésre a szövet-
kezet tagjait tisztelettel meghívja az
Igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és ennek kap-
csán a felügyelő bizottság véleményes jelentése
az általa megvizsgált üzleti könyvek és száma-
dások vezetéséről, illetve kiállításáról és a fel-
mentvény megadásának kérdése.
2. A III. évtársulat üzletrészei utáni osz-
talék meghatározása.
3. A szövetkezet bármely tagja által a
közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban be-
nyújtott indítványok tárgyalása.
Nagyvárad, 1910. július 14.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalok karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.**
100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
ké p é s z-l á m p á k ugyancsak **legolcsóbb**
áron **kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővit-
ését, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szén-
pálcák száll-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

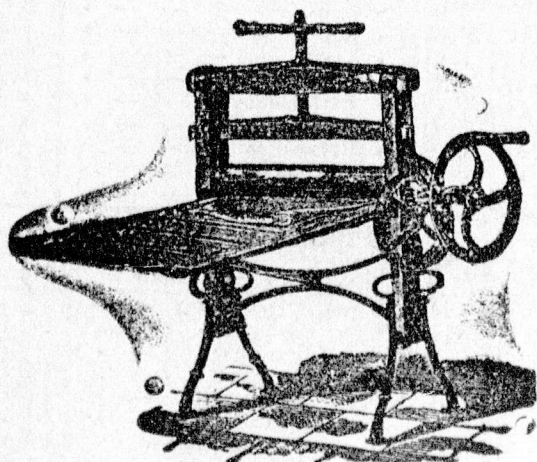
81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető
• • • az üzletben. • • •

Jégszekrények legujabb szer-
kezzettel.

FAGYLALT-GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és

facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen

és bérmentve.

